

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ ТА УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ

Останнім часом малий бізнес займає провідну роль в економіці розвинених країн світу. Зокрема, починаючи з 70–80-х років ХХ ст., у структурі економіки США, Японії, Німеччини, Франції, Канади, а дещо пізніше Італії, Іспанії та інших країн більш міцні позиції зі створення валового національного продукту, за кількістю підприємств та зайнятих на них, освоєнням нових технологій стали займати саме суб'єкти господарювання, задіяні у малому бізнесі. Поряд з цим допомога малому бізнесу в різних країнах здійснюється по-різному, але обов'язково при певній участі державних органів: прямі пільгові субсидії, гарантії позик, які отримуються від приватних банків, пільгове оподаткування.

Ефективна діяльність малого бізнесу, забезпечення стабільного зростання, підвищення рентабельності й конкурентоспроможності в умовах становлення ринкової економіки значною мірою визначаються обсягами кредитування цього сектора для підтримання та розвитку бізнесу. Зазначимо, що кредитування сфери малого бізнесу є перевіреним ефективним методом економічного розвитку, який охоплює велику кількість малих підприємств у розвинутих країнах світу.

Маючи більше можливостей для оновлення інфраструктури та асортименту товарів, малий бізнес є головним інвестором у створенні й упровадженні інноваційних технологій. Таким чином, саме малий бізнес є рушійною силою соціально-економічного розвитку цих країн.

Наприклад, у США на 10 тис. осіб в середньому припадає 742 малих підприємств. Якщо говорити про досвід США в галузі мікrokредитування, то він дає змогу оцінити й переглянути деякі моменти в цій сфері. Малі форми підприємництва мають можливість оперативно відгукуватися на щонайменші зміни попиту. Також малий бізнес здатний повніше враховувати місцеві особливості, традиції населення певного регіону. Саме тому доцільно було б розробляти програми мікrokредитування окремо для кожного регіону України, враховуючи його специфіку й умови розвитку. Немалу роль відіграє й підготовка потенційних позичальників до процесу отримання кредитів шляхом роз'яснення деяких моментів та моральної підготовки, підвищення довіри вигідними умовами кредитування.

Зарубіжний досвід розвитку малого бізнесу свідчить, що ринкова економіка починається там, де кількість підприємницьких структур досягає приблизно одного діючого підприємства малого бізнесу на 30–50 жителів певної території. В Україні сьогодні на кожну тисячу населення припадають лише три діючі підприємства, тоді як у Польщі – 35.

На основі проведеного аналізу міжнародної практики кредитування малого бізнесу можна вказати на такі моделі механізму кредитування, як американська, європейська, японська та модель постсоціалістичних країн. Кожна з перелічених моделей використовує свої специфічні інструменти для кредитування суб'єктів малого бізнесу за участю держави та без її втручання. При цьому:

- американська модель кредитування суб'єктів господарювання у сфері малого бізнесу направлена на стимулювання економічного зростання шляхом кредитування суб'єктів малого бізнесу з бюджетів (державних і муніципальних) та широкого розвитку кредитних спілок;

- європейська модель кредитування суб'єктів малого бізнесу направлена на забезпечення зайнятості населення та найбільш рівномірний розподіл доходів. Характерною рисою для цієї моделі також є те, що для суб'єктів малого бізнесу у вигляді форми кредитування створюють максимально сприятливі умови для їх розвитку у всіх регіонах. При цьому велика кількість коштів витрачається на створення промислових та технологічних центрів, бізнес-інкубаторів;

- японська модель передбачає великий вплив держави на кредитування суб'єктів малого бізнесу через реалізацію державних програм розвитку, а також направлена на введення кваліфікованого управління кредитами, наданими суб'єктам малого бізнесу через Державні кредитні інститути на рівні низьких відсоткових ставок;

- постсоціалістична модель передбачає широке використання гарантій під середньо – та довгострокові інвестиції та лізинг, що дозволяє одночасно здійснювати фінансову підтримку суб'єктів малого бізнесу та знижувати кредитні ризики комерційним банкам.

Підбиваючи підсумки нашого дослідження, можна зробити висновок, що сучасний стан джерел фінансування розвитку підприємств малого бізнесу в Україні не дає змоги їм активно розвиватися. Ураховуючи важливість розвитку малого бізнесу і позитивну міжнародну практику його кредитування, можна говорити про те, що кредитування цього сектору економіки є без сумніву перспективним видом бізнесу для українських банків, а також життєво важливим і необхідним для розвитку підприємництва в Україні.